

Wyrok z dnia 25 stycznia 2002 r.

II UKN 789/00

Okres bezrobocia (art. 11 ust. 2 pkt 14 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) po dniu 15 listopada 1991 r. nie jest okresem składkowym w rozumieniu art. 2 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 104, poz. 450 ze zm.). Powstanie niezdolności do pracy w okresie 18 miesięcy od utraty statusu bezrobotnego nie stanowi spełnienia warunku do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Przewodniczący SSN Krystyna Bednarczyk, Sędziowie SN: Roman Kuczyński (sprawozdawca), Zbigniew Myszka.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 25 stycznia 2002 r. sprawy z wniosku Heleny K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w R. o rentę z tytułu niezdolności do pracy, na skutek kasacji wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 marca 2000 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Decyzją z dnia 16 września 1998 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w R. odmówił Helenie K. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy z powodu powstania jej niezdolności do pracy po upływie 18 miesięcy od zakończenia okresu składkowego.

Wyrokiem z dnia 23 sierpnia 1999 r. Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach-Ośrodek Zamiejskowy w Rybniku oddalił odwołanie wnioskodawczynie od powyższej decyzji z uzasadnieniem, iż w świetle opinii biegłego sądowego lekarza specjalisty onkologa, wnioskodawczynie stała się częściowo niezdolna do pracy w połowie 1996 r., z momentem pierwszych objawów choroby no-

wotworowej, zaś moment ten wystąpił po upływie 18 miesięcy od zakończonego w grudniu 1992 r. okresu składkowego - pobierania zasiłków dla bezrobotnych.

Wyrokiem z dnia 29 marca 2000 r. Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach oddalił apelację wnioskodawczynie od powyższego wyroku. Sąd drugiej instancji podkreślił, iż przepis art. 11 ust. 2 pkt 14 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.), w świetle którego za okresy równorzędne z okresem zatrudnienia dla celów rentowych uważane były także okresy czasowego pozostawania bez pracy z powodu niemożności jej otrzymania lub niemożności podjęcia szkolenia zawodowego udowodnionej dokumentami, w tym okresy pobierania zasiłków z funduszu aktywizacji zawodowej, zasiłków dla bezrobotnych oraz zasiłków szkoleniowych z Funduszu Pracy - został zmodyfikowany na gruncie przepisu art. 4 i art. 2 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 104, poz. 450 ze zm.) w ten sposób, że wymienione okresy czasowego pozostawania bez pracy zostały uznane wprawdzie za okresy składkowe dla celów rentowych, ale tylko te, które przypadły przed dniem wejścia w życie tej ustawy, tj. przed dniem 15 listopada 1991 r. Dlatego też Sąd drugiej instancji nie znalazł podstaw do zaliczenia okresu bezrobocia po tej dacie do okresu składkowego, a skoro niezdolność do pracy nie wystąpiła w takim okresie ani w ciągu 18 miesięcy od jego ustania, brak jest także podstaw do przyznania prawa do renty.

Kasacja wnioskodawczynie od powyższego wyroku zarzuca naruszenie prawa materialnego - art. 32 w związku z art. 11 ust. 2 pkt 14 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że okres pozostawania bez pracy po okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie podlega zaliczeniu do okresów zatrudnienia i okresów równorzędnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest nieuzasadniona i podlega oddaleniu. Nie zawiera ona zarzutu naruszenia przepisów postępowania, wobec czego Sąd Najwyższy rozpoznając kasację w jej granicach (art. 393¹¹ KPC) jest związany ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanem faktycznym. Z kolei z ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji, niezakwestionowanych przez Sąd drugiej instancji, wynika w sposób nie budzący

wątpliwości, że z jednej strony wnioskodawczyni ostatni okres składkowy (zasilek dla bezrobotnych) wykazała w okresie od 28 listopada 1990 r. do dnia 30 grudnia 1992 r., z drugiej strony, że stała się niezdolna do pracy najwcześniej w czerwcu 1996 r. Tymczasem dla nabycia prawa do renty powinna ona udowodnić, iż stała się niezdolna do pracy przed upływem 18 miesięcy od ustania okresu składkowego (dawniej: zatrudnienia lub z nim równorzędnego) albo nie później niż 18 miesięcy od ustania tego okresu, czyli przed dniem 30 czerwca 1994 r. W świetle ustaleń Sądu pierwszej instancji, opartych na opinii biegłego onkologa, wnioskodawczyni w tym tzw. okresie ustawowym nie stała się niezdolną do pracy i kasacja nie jest w stanie ustaleń tych zakwestionować. Natomiast powstanie niezdolności do pracy dopiero w połowie 1996 r. pozostaje bez znaczenia, ponieważ zdarzenie to nie nastąpiło w okresie zatrudnienia ani równorzędnym, czyli w okresie składkowym. Okres pozostawania bezrobotnym nie jest bowiem okresem składkowym po dniu 15 listopada 1991 r., czyli po dniu wejścia w życie ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent. Art. 2 ust. 2 pkt 6 tej ustawy uznaje bowiem za okresy składkowe tylko okresy bezrobocia przypadające przed dniem wejścia w życie tej ustawy, a zatem okres bezrobocia wnioskodawczyni po tej dacie nie może stanowić podstawy do czasowego wiązania go z niezdolnością do pracy, powstałą później niż 18 miesięcy od ustania okresu ustawowego. Należy mieć przy tym na uwadze, iż przepis art. 1 ustawy z dnia 17 października 1991 r. stanowi, iż przepisy tej ustawy stosuje się do emerytur i rent, przysługujących na podstawie, między innymi ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin. Oznacza to, iż warunki wymagane do renty z tytułu niezdolności do pracy z art. 32 tej ostatniej ustawy, a więc niezdolność do pracy, okres zatrudnienia i powstanie tej niezdolności w okresie zatrudnienia lub równorzędnym albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów, podlegają kryteriom wymienionym w ustawie z dnia 17 października 1991 r., a nie w ustawie z dnia 14 grudnia 1982 r., przy czym należy mieć na uwadze, że zaskarżona decyzja została wydana w związku z wnioskiem złożonym w 1998 r., a więc pod rządem ustawy późniejszej. Tym samym okres bezrobocia udowodniony dokumentami w rozumieniu art. 11 ust. 2 pkt 14 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin może być uznany za okres składkowy dla celów rentowych tylko do dnia 15 listopada 1991 r., tj. do wejścia w życie ustawy o rewaloryzacji emerytur i rent, co prowadzi do wniosku, że wnioskodawczyni nie spełnia warunków do renty z art. 32 ustawy o z.e.p.

Z powyższych motywów Sąd Najwyższy nie znalazł usprawiedliwionych podstaw do uwzględnienia kasacji i w oparciu o art. 393¹² KPC orzekł jak w sentencji wyroku.

=====